

**แนวทางการป้องกัน
ผลประโยชน์ทับซ้อน กรณี
การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567**

Prepared by :

**DIVISION OF FINANCE SUBDIVISION
OF SUPPLIES AND PROPERTY**

การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันเป็นยุทธศาสตร์และวาระแห่งชาติ เนื่องจากการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนโดยการสร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้คนไทยมีความซื่อสัตย์และไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้นเพื่อเป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมืออย่างบูรณาการจากทุกภาคส่วน

เทศบาลตำบลหนองใหญ่ ได้ตระหนักถึงการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งกระบวนการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ และสิ่งก่อสร้าง เป็นช่องทางของการทุจริต คอร์รัปชันและเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่สำคัญ ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในทุกขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง ตั้งแต่ลงนามในสัญญา การบริหารสัญญา การตรวจรับ การเบิกจ่าย ดังนี้

๑. ขั้นตอนการประเมินความต้องการเป็นขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ความเป็นไปได้ของโครงการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การประเมินมูลค่าโครงการเกินจริง การกำหนดขอบเขต หรือการออกแบบโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อข้าราชการ นักการเมือง หรือภาคเอกชนที่มีผลประโยชน์ที่ทับซ้อน

แนวทางปฏิบัติ

- ประเมินมูลค่าโครงการตามความเป็นจริงตามหลักเกณฑ์ที่ราชการกำหนด
- การกำหนดขอบเขต หรือการออกแบบโครงการที่เอื้อประโยชน์ราชการ ไม่เอื้อประโยชน์ต่อข้าราชการ นักการเมืองหรือภาคเอกชนที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๒. ขั้นตอนการเตรียมการ เป็นขั้นตอนพื้นฐานในการพิจารณาและอนุมัติโครงการโดยหน่วยงานเจ้าของโครงการ เตรียมแผนงาน เอกสารและประกาศการประมูลและวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เหมาะสมถูกต้องตามกฎหมาย โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ได้แก่ การออกแบบโครงการที่เอื้อประโยชน์เข้าข้างผู้ประมูลรายใดรายหนึ่ง ทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมระหว่างผู้เข้าร่วมประมูลทุกราย

แนวทางปฏิบัติ

- การออกแบบโครงการต้องไม่เอื้อประโยชน์เข้าข้างผู้ประมูลรายใดรายหนึ่ง
- การออกแบบโครงการต้องทำให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างผู้เข้าร่วมประมูล

๓. ขั้นตอนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมประมูล เป็นขั้นตอนในการเปิดเผยรายละเอียดของโครงการและคัดเลือกผู้ชนะการประมูล โดยความเสี่ยงในการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับ หรือข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้เข้าร่วมประมูลรายใดรายหนึ่งเป็นพิเศษ การเปิดเผยข้อมูลล่าช้า ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้าร่วมประมูลรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของโครงการหลังจากได้ผู้ชนะการประมูลแล้ว

แนวทางปฏิบัติ

- ไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับหรือข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้เข้าร่วมประมวลรายใดรายหนึ่งเป็นพิเศษ
- มีการเปิดเผยข้อมูลตามกำหนดเวลาที่ราชการกำหนด ไม่ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้าร่วมประมวล
- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของโครงการหลังจากได้ผู้ชนะการประมวลแล้ว

๔. ขั้นตอนการดำเนินการตามสัญญา เป็นขั้นตอนที่ผู้ชนะการประมวลหรือคู่สัญญาจะต้องดำเนินการส่งมอบสินค้าหรือบริการตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยโอกาสเสี่ยงในการทุจริตในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การส่งมอบสินค้าหรือบริการที่ไม่เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุหรือร่างขอบเขตของงานฯ โครงการที่กำหนดไว้ตามสัญญา

แนวทางปฏิบัติ

- การส่งมอบสินค้าหรือบริการต้องเป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุหรือร่างขอบเขตของงานฯ โครงการที่กำหนดไว้ตามสัญญา

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ไม่โปร่งใสจะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันต่างๆ มากมาย เช่น การติดสินบน การสมรู้ร่วมคิด การฮั้วประมูล การเอื้อผลประโยชน์ ไปจนถึงการมีผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งเกิดจากการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้อำนาจหรือ ตัดสินใจ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนราชการไม่ว่าจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้เข้าร่วมประมวล คู่สัญญา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายในสัญญา

ดังนั้น การจัดซื้อจัดจ้างที่ดีควรคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความโปร่งใส การประมวลแข่งขันที่เป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งระบบจัดซื้อจัดจ้างที่ดีควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

๑. กฎ ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างที่ดีควรครอบคลุมและเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการกำหนดกฎ ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติมาบังคับใช้เพื่อป้องกันการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้างจะต้องเปิดให้มีการประมวลสาธารณะ มีความเป็นธรรม ประกาศหลักเกณฑ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นที่รับรู้โดยทั่วกัน

๒. ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง จะต้องถูกพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมไปพร้อมๆ กับระบบบริหารจัดการโครงสร้างภาครัฐ เพื่อให้การวางแผนและการใช้จ่ายในภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงสุดและจะต้องถูกบริหารจัดการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

๓. การเข้าถึงข้อมูล ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ควรถูกเก็บรวบรวมไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลการดำเนินการ ข้อมูลการตัดสินใจ หรือข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ หรือเผยแพร่ข้อมูลจัดซื้อจัดจ้าง ควรมีการนำเทคโนโลยีมาช่วย เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสและความชอบธรรม

๔. ระบบควบคุมและตรวจสอบ การควบคุมและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างจากทั้งภายในและภายนอก เป็นรากฐานที่สำคัญในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการควบคุมและตรวจสอบที่ดีจะต้องมีการติดตามเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดอันเนื่องจากความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ บทลงโทษสำหรับการทุจริต จะต้องระบุไว้อย่างชัดเจนและมีการบังคับใช้

๕. กลไกการอุทธรณ์ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สามารถรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยหน่วยงานดังกล่าวจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในระบบการจัดซื้อจัดจ้างและมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จะต้องเป็นอิสระจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้งหน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ ผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง หน่วยงานตรวจสอบและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลโครงการ

๖. การพัฒนาขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง จะต้องมีความเป็นมืออาชีพ ที่เกิดจากการฝึกฝน การชี้แนะและการส่งเสริมให้มีการพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในองค์กร โดยระบบของราชการจะต้องเอื้อให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความโปร่งใส

๗. มาตรการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยต้องมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการทุจริต การปลอมแปลง การฉ้อโกง การมีผลประโยชน์ทับซ้อน และการคว่ำบาตรเป็นหนึ่งในมาตรการที่รัฐสามารถใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้กระบวนการทางกฎหมายมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ไม่ซื่อสัตย์ ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ จะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ และในทุกระดับชั้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของรัฐจำนวนมหาศาลและไม่เพียงความเสียหายในรูปตัวเองเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือขององค์กร ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐคือความโปร่งใส โดยการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เช่น การร้องเรียน มาตรการในการคุ้มครองพยาน การเข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบเป็นต้นไป เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ทับซ้อน

1000

